

UCHWAŁA

Dnia 28 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Wygoda

protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Tarasiuk

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 28 września 2020 r. wniosku pełnomocnika wnioskodawcy – L. S., o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w Ż. D. L. , za czyn polegający na tym, że: sędzia D. L., poprzez wniesienie prywatnego aktu oskarżenia z dnia 5 czerwca 2018 r. przeciwko L. S. o czyny w nim wskazane, fałszywie oskarżyła L. S. przed organem powołanym do orzekania w sprawach o przestępstwo, tj. o przestępstwo z art. 234 k.k.

na podstawie art. 80 i art. 110 § 2a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2020.365 t.j. ze zm, dalej jako p.u.s.p)

uchwalił:

1. nie wyrazić zgody na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego w Ż. D. L. za czyn wskazany w przedmiotowym wniosku,
2. przyznać adw. P. W. kwotę 150 zł wraz z podatkiem od towarów i usług (VAT) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 25 lutego 2020 r. pełnomocnik wnioskodawcy L. S. wystąpił do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego o wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie D. L. - sędziego Sądu Rejonowego w Ż. do odpowiedzialności karnej za czyn polegający na tym, że: sędzia D. L., poprzez wniesienie prywatnego aktu oskarżenia z dnia 5 czerwca 2018 r. przeciwko L. S. o czyny w nim wskazane, fałszywie oskarżyła L. S. przed organem powołanym do orzekania w sprawach o przestępstwo, tj. o przestępstwo z art. 234 k.k.

Sąd Najwyższy w oparciu o wskazane przez wnioskodawcę akta sprawy sygn. II K (...) Sądu Rejonowego w J. Wydział II Karny ustalił co następuje.

W dniu 5 czerwca 2018 r. D. L. wystąpiła do Sądu Rejonowego w W. XIV Wydział Karny z prywatnym aktem oskarżenia m.in. przeciwko L. S. skierowanym, zarzucając wyżej wymienionemu, iż: „w dniu 31 maja 2018 r. w Warszawie za pomocą środków masowego komunikowania, tj. na antenie T., w głównym wydaniu »W.«, pomówił D. L.– sędziego Sądu Rejonowego w Ż., że żąda od niego spłaty nienależnego świadczenia i proponując ugodę dopuściła się wobec niego szantażu, tj. o takie postępowanie i właściwości, które narażają pokrzywdzoną w opinii publicznej na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu, tj. o przestępstwo z art. 212 § 2 k.k.”

L. S. działając na podstawie 497 §1 k.p.k. w dniu 13 lipca 2018 r. wniósł wzajemny akt oskarżenia przeciwko D. L., zarzucając jej, iż w dniu 5 czerwca 2018 r. wystąpiła do Sądu Rejonowego w W. z fałszywym oskarżeniem prywatnym przeciwko L. S. „wskazując na naruszenie (jej – uwaga sądu) dóbr osobistych”. W podpisanym przez siebie wzajemnym akcie oskarżenia L. S. nie wskazał kwalifikacji prawnej czynu którego miała dopuścić się na jego szkodę D. L.

Z uwagi treść art. 80 § 2a p.u.s.p, stanowiącego, iż: „Wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego będącego pełnomocnikiem”, Prezes Sądu Rejonowego w J. wyznaczył oskarżycielowi wzajemnemu L. S. pełnomocnika z urzędu, w celu uzyskania od właściwego organu zezwolenia na ściganie sędzi D. L. (k. 119, 126 akt sygn. II K (...)). Wyznaczony pełnomocnik adw. P. W. skierował rozpoznawany w niniejszym postępowaniu wniosek o wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego w Ż. do odpowiedzialności karnej za czyn, o którym mowa powyżej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Na wstępie stwierdzić należy, iż rozpoznawany w niniejszym postępowaniu wniosek pełnomocnika oskarżyciela wzajemnego L. S. kwalifikował się do odmowy jego przyjęcia zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby

Dyscyplinarnej na podstawie art. 80 § 2b p.u.s.p, jako oczywiście bezzasadny, gdyż wniosek ten nie został złożony przez uprawnionego oskarżyciela. Oczywiście bezzasadność wniosku o uchylenie immunitetu sędziowskiego w rozumieniu art. 80 § 2b p.u.s.p, może polegać, nie tylko na braku wystarczających podstaw faktycznych, ale i wynikać z przyczyn proceduralnych (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z 28 września 2007, sygn. SND 1/07, LEX nr: 471806).

Sąd Najwyższy stwierdza, że wnioskodawca (a zatem i jego pełnomocnik adw. P. W.) w przedmiotowej sprawie nie nabył uprawnień do skierowania przeciwko sędzi D. L. prywatnoscargowego aktu oskarżenia o przestępstwo z art. 234 k.k. Przestępstwo „fałszywego oskarżenia” (art. 234 k.k.) jest przestępstwem ściganym z oskarżenia publicznego, zatem akt oskarżenia o ten czyn może skierować oskarżyciel publiczny, tj. prokurator albo pokrzywdzony który uzyskał uprawnienie do wniesienia tzw. subsydiarnego aktu oskarżenia w trybie określonym w art.55 k.p.k. o przestępstwo z art. 234 k.k. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału, nigdy nie doszło do wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa albo postanowienia o umorzeniu śledztwa w sprawie przestępstwa z art. 234 k.k. wskazanego we wniosku pełnomocnika pokrzywdzonego, jakiego miała dopuścić się sędzia D. L. na szkodę L. S. , bo nigdy nie skierowano do prokuratury lub policji zawiadomienia dotyczącego owego czynu zabronionego ewentualnie popełnionego na szkodę L. S. przez sędzię D. L.. W związku z powyższym, pokrzywdzony L. S., nie miał możliwości zaskarżenia takiego orzeczenia do właściwego sądu, który to sąd mógłby ewentualnie takie zażalenie uwzględnić i zaskarżone orzeczenie uchylić i skierować sprawę do dalszego prowadzenia przez prokuraturę. Zgodnie z treścią art. 330 § 2 k.p.k.: „Jeżeli organ prowadzący postępowanie nadal (tj. pomimo uprzedniego uwzględnienia przez sąd zażalenia pokrzywdzonego na postanowienie prokuratora o umorzeniu śledztwa lub odmowie jego wszczęcia – uwaga sądu) nie znajduje podstaw do wniesienia aktu oskarżenia, wydaje ponownie postanowienie o umorzeniu postępowania lub odmowie jego wszczęcia. Postanowienie to podlega zaskarżeniu tylko do prokuratora nadzrędnego. W razie utrzymania w mocy zaskarżonego postanowienia pokrzywdzony, który wykorzystał uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1 i 1a, może wnieść akt oskarżenia określony w art.

55 § 1 - o czym należy go pouczyć". Przepis ten jednoznacznie przesądza, iż pokrzywdzony nabywa prawo do skierowania subsydiarnego aktu oskarżenia, w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, tylko w sytuacji, gdy uprzednio skorzystał skutecznie ze środka zaskarżenia postanowienia o umorzeniu śledztwa (lub o odmowie jego wszczęcia). Tego typu sytuacja w przedmiotowej sprawie nie zaistniała.

Z przedstawionego powyżej „stanu procesowego” wynika, iż pełnomocnik wnioskodawcy L. S. - adw. P. W., wniósł o wyrażenie przez Sąd Najwyższy zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi D. L. za czyn z art. 234 k.k. w związku z wniesieniem przeciwko niej przez L. S. wzajemnego aktu oskarżenia w trybie art. 497 § 1 k.p.k., za to, że ta uprzednio skierowała przeciwko niemu prywatnoscargowy akt oskarżenia o przestępstwo z art. 212 k.k.

Sąd Najwyższy przypomina, iż uprawnienie wynikające z art. 497 § 1 k.p.k. do skierowania tzw. wzajemnego aktu oskarżenia odnosi się wyłącznie do czynów pozostających w związku z czynem zarzuconym oskarżonemu przez oskarżyciela prywatnego, ale mogą to być tylko czyny ścigane w trybie prywatnoscargowym. Jak wskazano powyżej przestępstwo z art. 234 k.k. jest przestępstwem ściganym z urzędu, zatem oskarżony przez oskarżyciela prywatnego nie może w trybie określonym w art. 497 k.p.k. skierować przeciwko niemu, tj. oskarżycielowi prywatnemu wzajemnego aktu oskarżenia o to przestępstwo tj. o czyn z art. 234 k.k.. (zob. A. Kryże, P. Niedzielak i inni. Kodeks postępowania karnego. Praktyczny komentarz. Warszawa 2002. s. 901, teza 1. B. Skowron, komentarz do Art. 497, w: Kodeks postępowania karnego. Komentarz. red. K. Dudka, Warszawa 2018 (<https://sip.lex.pl/#/commentary/587775144/572584>; a także J. Grajewski i S. Steinborn, komentarz art. 497. w: Komentarz aktualizowany do art. 425-673 Kodeksu postępowania karnego. Warszawa 2015, <https://sip.lex.pl/#/commentary/587358357/470183>). Natomiast wniesienie aktu oskarżenia przez pełnomocnika pokrzywdzonego o czyn ścigany z oskarżenia publicznego, pomimo że nie zachodzą warunki przewidziane w art. 55 § 1 k.p.k. powoduje, że zachodzi ujemna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2013 r. IV KK 42/13, LEX nr: 1292224, Postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 23 marca 2016 r. IV KK 52/16, LEX nr: 2056887; zob. też: komentarz do art. 17, red. R. Stefański, S. Zabłocki. Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166. s. 320, teza 200). W sytuacji, w której pokrzywdzony nie nabył uprawnień do skierowania subsydiarnego aktu oskarżenia przeciwko sędziemu, wniosek jego lub (gdy wnioskodawca nie jest podmiotem kwalifikowanym) pełnomocnika o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie może być uwzględniony jako pochodzący od osoby nieuprawnionej. Taki wniosek kierować mogą do sądu dyscyplinarnego oprócz oskarżyciela publicznego – prokuratora podmioty uprawnione do wystąpienia z aktem oskarżenia przeciwko sędziemu w trybie określonym w art. 55 k.p.k.). Ponieważ jak już wykazano L. S. nie nabył uprawnień do skierowania przeciwko sędzi D. L. subsydiarnego aktu oskarżenia, a czyn wskazany przez jego pełnomocnika we wniosku o uchylenie immunitetu sędzi D. L. jako przestępstwo ścigane z urzędu nie może być przedmiotem postępowania prywatnoskargowego realizowanego w ramach uprawnień wynikających z art.497 §1 k.p.k. Sąd Najwyższy uznał ów wniosek za bezzasadny z przyczyn formalnych i odmówił wyrażenia zgody na pociągnięcie sędzi D. L. do odpowiedzialności karnej (por. uchwała Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2014 r sygn. SNO 44/14 Lex 1598713).

Sąd Najwyższy, w oparciu o §18 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2019.18 t.j.), w związku z przedsięwziętą czynnością procesową jaką jest skierowanie przedmiotowego wniosku do tut. Sądu, przyznał pełnomocnikowi adw. P. W. – kwotę 150 zł wraz z podatkiem od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.

Z tych też względów, Sąd Najwyższy uchwalił jak w sentencji.